

Abstrakt

Testování na přítomnost návykových látek je jedním z kontrolních mechanismů používaných například v zaměstnání, školských zařízeních nebo v adiktologických službách. Tento nástroj je důležitý i pro diagnostické ústavy a další organizace zajišťující péči o svěřené děti a mladistvé v ústavní a ochranné výchově. Pro tato zařízení ústavní výchovy je primárně důležitá ochrana zdraví jejich svěřenců, dohled nad plněním základní školní docházky a dodržování školního i vnitřního řádu zařízení.

Cílem práce je zmapování standardního postupu napříč diagnostickými ústavami v České republice, porovnání s předepsanými postupy a sepsání doporučení a návrhů pro změnu a zefektivnění práce zaměstnanců v zařízeních ústavní výchovy.

Jedná se o kvalitativní výzkum, který byl realizován pomocí sérií rozhovorů. Rozhovory byly polostrukturované a se souhlasem respondentů byly nahrány na diktafon a následně přepsány a editovány. Dále proběhla analýza legislativy a vnitřních předpisů diagnostických ústavů.

Hlavní výzkumné otázky se zabývaly popisem aktuální legislativy v této oblasti, popisem postupu a postojů respondentů k testování na přítomnost návykových látek a jaká by mohla být doporučení pro lepší kvalitu a efektivitu práce.

Z výzkumu vyplývá, že legislativní ukotvení částečně upravuje možnost orientačně testovat na přítomnost návykových látek a možnost zaměstnávat zdravotníka v diagnostickém ústavu i ve školských zařízeních. Chybí však bližší specifikace úkonu orientačního testování. Respondenti současnou legislativní úpravu vnímají za neuspokojivou a neplnící řádně svoji funkci.

Téměř osmdesát pět procent respondentů uvedlo, že nechávají testovat své svěřence. Nejčastěji se jedná o testování při podezření užití návykových látek či příjezd z dlouhodobé propustky u indikovaných jedinců. Odběr a otestování vzorku provádí nejčastěji zdravotník působící přímo v diagnostickém ústavu, ale v některých případech se jedná i o pedagogického pracovníka.

Závěrečným doporučením je novelizace zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Zde by mohla být blíže upravena možnost orientačního otestování svěřenců s tím spojené úkoly pracovníků, možnost zaměstnání zdravotníka a vytvoření vzdělávacího programu pro proškolení zaměstnanců na tuto problematiku.

Klíčová slova: Mladiství, děti, testování, návykové látky, legislativa, ústavní výchova